

Д О К Л А Д

за резултатите от проведения през 2025 година мониторинг на ГВКС в държавните горски територии на територията на ТП ДГС Разград

Настоящият доклад е изготвен на база попълнените през 2025 година стандартни формуляри за мониторинг на ВКС 1.2 – растения, ВКС 1.2 – животни, ВКС 1.3 – критична концентрация на видове и ВКС 3 – горски територии, представляващи редки, застрашени или изчезващи екосистеми на територията на стопанството.

Освен посочените по-горе, в ТП ДГС Разград са определени ВКС 1.1 – Защитени местности.

ВКС 1.1 На територията на ТП ДГС Разград са определени два обекта, попадащи в ВКС 1.1, т.1, а именно:

1. Защитена местност „Вековна дъбова гора”
2. Защитена местност „Находище на пролетно ботурче”.

Тези защитени територии са обявени в ЗЗТ.

В тях не са установени повреди от биотични или абиотични фактори, както и от антропогенна дейност. Няма новосъздадени защитени територии.

ВКС 1.2 На територията на стопанството са идентифицирани 5 растителни вида от Националното ръководство

ВКС 1.2 – застрашени, изчезващи и ендемични видове

1. **Черноморска ведрица (*Fritillaria pontica* Wahlenb.)**

През 2025 г. не е установено находище от вида.

2. **Елвезиево кокиче (*Galanthus elwesii* Hooker f.)**

През 2025 г. не е установено находище от вида.

3. **Храсталачна глушина (*Vicia dumetorum* L.)**

През 2025 г. не е установено находище от вида.

4. **Грахова глушина (*Vicia pisiformis* L.)**

През 2025 г. не е установено находище от вида.

5. **Пролетно ботурче (*Cyclamen coum* Mill.)**

ВКС 1.2 - застрашени, изчезващи и ендемични животински видове

За територията на стопанството в доклада за ГВКС са посочени 20 животински вида от Националното ръководство – Приложение 1, а именно :

1. Златка (*Martes martes*)
2. Сокол орко (*Falco subbuteo* L.)
3. Голям ястреб (*Accipiter gentilis* L.)
4. Малък креслив орел (*Aquila pomarina*)
5. Бухал (*Bubo bubo* L.)

6. Черен кълвач (*Dryocopus martius* L.)
7. Шипобедрена костенурка (*Testudo graeca*)
8. Шипоопашата костенурка (*Testudo hermanni*)
9. Смок мишкар (*Elaphe longissima longissima*)
10. Жълтокоремна бумка (*Bombina variegata*)
11. Червенокоремна бумка (*Bombina bombina*)
12. Южен гребенест тритон (*Triturus ivanbureschi*)
13. Обикновена блатна костенурка (*Emys orbicularis*)
14. Голям сечко (*Cerambyx cerdo*)
15. Голям буков сечко (*Morimus asper funereus*)
16. Алпийска розалия (*Rosalia alpina*)
17. Еленов рогач (*Lucanus cervus*)
18. Пъстър смок (*Elaphe sauromates*)
19. *Dioszeghy Ana schmidtii*
20. Четириточкова меча пеперуда (*Euplagia quadripunctaria*)

През 2025 год. е извършен мониторинг на 4 вида :

1. Златка (*Martes martes*)

Не са открити следи от Златка. Скритият начин на живот я прави трудноуязвима от човека, въпреки, че ловците трудно я разпознават от белката и най-вероятно я преследват.

2. Черен кълвач (*Dryocopus martius* L.)

През 2025 год. е попълнен формуляр за наблюдение на този вид. Нашето мнение е, че във връзка с горската сертификация, при сечта оставяме стари хралупати, изсъхнали и изгнили дървета, това се отразява добре върху популацията на вида.

3. Еленов рогач (*Lucanus cervus*)

През 2025 год. е попълнен 1 формуляр за наблюдение на този вид. При сечта оставяме стари, изсъхнали и изгнили дървета, това се отразява много добре. Забрана за сеч на биотопни дървета, маркиране и опазване на бъдещи такива. Забрана за изкореняване на пънове.

4. Шипобедрена костенурка (*Testudo graeca*)

През 2025 год. е попълнен 1 формуляр за наблюдение на този вид. Среща се на карстови терени с южно изложение, на места с разнообразно тревиста растителност в гори с отворени естествени пространства.

ВКС – 1.3 – критични концентрации на видове

За района на ДГС Разград като такива са определени сватбовищата и сборни места на благородния елен, тъй като временно / през брачния период / и зимби сборища - там се съсредоточава голям брой от този вид. За извършените наблюдения е изготвен 2 бр. формуляр.

Предвидената и провеждана възобновителна „краткосрочно – постепенна,, сеч благоприятства за създаването на подходящи условия. Ежегодните наблюдения, които

извършваме през брачния период и извън него показват, че горскостопанските дейности не влияят неблагоприятно на неговото развитие. Напротив, забелязва се, че точно където се извеждат сечите, особено възобновителните, гъстотата на дивеча е по-голяма. Особено що се касае за благородния елен. Превръщането на дъбовите гори в семенни, чрез тези лесовъдски системи, подобряват местообитанията и създават предпоставка за устойчиво развитие на популацията на благородния елен.

ВКС – 2 – Екосистеми и мозайки от екосистеми на ниво ландшафт

За територията на ДГС Разград са определени 3 отдела в периферията на стопанството, част от голям басейн в границите на ДЛС Воден и ДГС Сеслав. Отделите са част и от дивечовъден участък. В предвид отдалечеността си от населени места, рядко се посещават от хора. Лесистостта е 100%, не са фрагментирани. Дейности се извършват съгласно ГСП и план-извлечения. Няма констатирани нарушения при извършване на ловностопанските и горскостопанските дейности.

ВКС – 3 – Горски територии, представляващи редки, застрашени или изчезващи екосистеми, или съдържащи се в такива

За ДГС Разград са идентифицирани 4 типа такива екосистеми. Допълнително са определени територии за създаване на гори във фаза на старост.

1. G1.1112 Eastern European poplar-willow forests/Крайречни върбово-тополови гори

В това местообитание се развиват крайречни, най-често смесени върбово-тополови, или чисти върбови или тополови гори в низините и равнините, в условията на континентален климат в Северна България. Най-голямо разнообразие имат в поречието на р. Дунав и по островите му. В долните и средни течения на големите притоци на р. Дунав – Искър, Огоста, Лом, Вит, Осъм, Янтра, Русенски Лом, са се запазили на различни места като тесни ивици, доминирани главно от Бяла върба или малки петна от бели и черни тополи. На територията на ТП ДГС „Разград” местообитанието е установено в следните отдели и подотдели:

2. G1.737 Eastern sub-Mediterranean white oak woods/ Мизийски и тракийски гори от космат дъб (*Quercus pubescens*)

Горите от космат дъб България се отнасят към два подтипа местообитания. В Северна България се среща подтипът Мизийски гори от космат дъб.

Това са разредени, ксеротермни дъбови гори, доминирани от космат дъб (*Quercus pubescens*) с разпространение по варовиковите възвишения на местата с континентален климат. Тези гори са част от смесените дъбови гори, като обикновено заемат най-сухите и топли места по склонове предимно с южно или западно изложение. Видовият състав на съобществата на косматия дъб е динамичен и разнообразен. Дърветата са разклонени и често кривостъблени. Тези гори са включени в Червена книга на Р. България том 3 Природни местообитания с категория “застрашено местообитание” (Бисерков и др. /ред./ 2012).

Следят се естествените процеси, при липса на естествено възобновяване се водят действия по подпомагане, чрез залесяване или отгледни сечи. Предвид икономическия характер тези отдели се стопанисват съгласно ГСП.

3. G1.7C41 Silver lime woods/Гори от сребролистна липа (*Tilia tomentosa*)

Гори с ясно изразено доминиране на сребролистна липа (*Tilia tomentosa*), възникнали предимно вторично на мястото на дъбови гори. Освен основният вид, в дървесния етаж участват *Acer campestre*, *Fraxinus ornus*, *Quercus cerris*, *Q. robur*, *Quercus frainetto*, *Q. petraea* agg., *Acer platanoides*, *A. pseudoplatanus*, *A. tataricum*, *Sambucus nigra*, *Sorbus torminalis*, *Tilia cordata*. В липовите гори няма развит храстов етаж. В някои съобщества сравнително често се среща *Staphylea pinnata*.

Дейности по ГСП се извършват навреме с цел запазване на естествените процеси и видов състав на тези гори.

4. G1.7A1 Euro-Siberian steppe [*Quercus*] woods/Лесостепни гори от цер (*Quercus cerris*) или дръжкоцветен дъб (*Quercus pedunculiflora*)

Гори доминирани от цер (*Quercus cerris*) или дръжкоцветен дъб (*Quercus pedunculiflora*) върху лъос в Дунавската равнина, Лудогорието и Добруджанското плато. На територията на България се различават два подтипа.

Към първия подтип се отнасят Лесостепните гори от цер. Към него се отнасят церови гори върху лъосовите възвишения на северните части на Дунавската равнина и Лудогорието, от 100 до около 400 m надм. вис. Церовите гори заемат билната, заравнена част на тези хълмове или склоновете предимно с южно, югозападно и югоизточно изложение. Обикновено по източните и северните склонове те прехождат в ценози на сребролистна липа (*Tilia tomentosa*), а в Лудогорието – и на обикновен габър (*Carpinus betulus*) и планински ясен (*Fraxinus excelsior*). На най-ерозирани места, тези гори преминават в гори и храсталаци на келяв габър (*Carpinus orientalis*).

По-голямата част от тези гори се стопанисват като издънкови за предвръщане в семенни. Като резултатите да са добри и вече има превърнати в семенни гори, което ще проличи в следващото устройство на горските територии.

5. Гори във фаза на старост / Old growth forests /

През 2025 година са извършени наблюдения. Следи се да не се предвиждат по какъвто и да е повод мероприятия в тази категория гори, тъй като изискването е те да бъдат оставени на естествената им динамика на развитие.

В заключение считам, че ГВКС и конкретно тези от ВКС – 1.2, ВКС – 1.3 и ВКС 3 продължават и през 2026 год. да се стопанисват съгласно приципите за устойчиво стопанисване, поети от стопанството във връзка с горската сертификация.

ВКС – 4 – Екосистемни услуги от критично значение.

4.3 Гори с решаващо противоерозионно значение

При годишните наблюдения се оценява риска от ерозия. При извеждане на сеч след съгласуване от институциите, пълнотата не се намалава под 0.8, не се допуска оставяне на открити площи. При едроплощни нарушения се извършват залесявания. В голямата си част границата горски масив открити площи са изградени и поддържани минерализовани ивици

4.4 Гори, които представляват естествена бариера за разпространението на поцари.

За 2025г. има горски пожари но извън залесени, което показва доброто поддържане на горските територии и прилагането на правилни практики за стопанисване на горите по начин намаляващ опасността от пожари в тях.

4.5 Гори с решаващо значение за състоянието на селскостопанските дейности.

1. Ивично разположени гори, в съседство с обработваеми земи, създадени или функциониращи като полезащитни горски пояси, когато широчината на горската ивица не е по-голяма от 100 м

2. Крайречни гори доминирани от различни представители на род *Salix* по брега на река Дунав и нейните острови, заливани при високи водни стоежи на реката.

3. Гори създадени за защита на инженерни съоръжения.

В тези гори не се извършват горскостопански дейности освен ако не е крайно наложително. При тях основната функция е защитна а не производство на дървесина. Дейностите в тях се ръководят основно по ГСП или по предписания.

ВКС – 5 – Основни потребности на населението.

През последните 3 години ТП ДГС Разград подsigурява за промишлеността: 2023 г. – 17 662 м³, 2024 г. – 14 191 м³. 2025 г. – 15 651 м³

Продажбите на физически лица са както следва: 2023 г. – 5 261 м³, 2024 г. – 3 943 м³. 2025 г. – 5 576м³

В района на ДГС Разград има 28 ловностопански райони, които са отдадени на ловни дружини и два дивечовъдни участъка, които са предоставени за стопанисване и ползване на дивеча за срок от 15 години.

Всички дейности се контролират от служителите на ДГС Разград съобразени с ГСП и таксацията на дивеча.

ВКС – 6 – Културни ценности, места, ресурси, местообитания и ландшафти от глобално или национално културно, археологично или историческо значение.

Към момента на изследването, няма установени обекти отговарящи на определението на ВКС 6 на територията на ТП ДГС Разград

Изготвил:

/ инж. Ат. Димитров /

Директор:

/ инж. Пл. Колев /